

TRIBUNA

REVISTA POLITICA ȘI CULTURALA

APARE SAPTAMANAL SUB INGRIJIREA UNUI COMITET

CUPRINSUL :

- „Tribuna“ Prelungirea legislaturii ungare.
Z. Bărsan Se face ziua.
I. I. Schiopul. . . Glasul morților.
N. D. Ciotori . . Propagandă criminală.
Dr. O. Ghibu Cluj O istorie a Românilor din Transilvania.
N. I. Russu . . . Două cărți despre Bucovina.
Din viața Ardealului: Sinoadele eparhiale. Copiii și bătrânii
sub armă. Confiscarea averilor în Ungaria.

CRONICA :

- Șezătorile cercului „Tribuna“.
Politică: Declarația d-lui Maniu cenzurată. D. N. Iorga despre
politica românească. Imperialismul culturii germane. Zvonuri
de pace în Ungaria. Pentru „Moldova“.
Din mișcarea culturală: Pentru Ilaric Chendi. Ardeleni la
expoziția Tinerimei artistice. Zece milioane pentru învățământul
primar.
Din reviste și ziare.
Ecouri.

BUCUREȘTI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA „LIBRĂRIA STĂNCIULESCU“

Bulevardul Elisabeta No. 5

PREȚUL 20 BANI

COLABORATORI:

Zaharia Bârsan, Sever Bocu, Dr. C. Buçsan, D. N. Ciotori,
Iuliu Enescu, Aurel Esca, I. Al-George, Ion Moța, Gh. Popp
Virgil Al. Popescu, N. I. Rusu, Iosif Schiopul, Dr. G. Sima,
Gh. Stoica, I. U. Soricu.

ABONAMENTUL:

1 an — 10 lei

|

6 luni — 5 lei

„TRIBUNA“

REVISTĂ POLITICĂ ȘI CULTURALĂ SĂPTĂMÂNALA

PRELUNGIREA LEGISLATURII UNGUREȘTI

Parlamentul unguresc al contelui Tisza va hotărî peste puține zile prelungirea periodului de legislatură cu un an, peste termenul legal obișnuit de cinci ani. Această hotărâre ne amintește o tristă aniversară. Sunt cinci ani dela aceea primăvară zbuciumată a campaniei electorale din 1910. Un guvern fără partid, *fără un singur aderent în tot parlamentul*, primise ordinul împărațesc de a-și „alege“ o majoritate parlamentară cu orice preț.

Contele Tisza, stâlpul principal al guvernului lui Héderváry, porni să colinde țara în propagandă electorală „filo-românească“. Cui statornicia sentimentelor kossuthiste ale circumscripțiilor ungurești era prea cunoscută, „propaganda“ guvernamentală se aruncă cu lăcomie pe prada ușoară și dezarmată a circumscripțiilor nemaghiare și mai ales românești. Jandarmul, „fibirăul“ (sub-prefectul) și banii ungurești începură opera lor de transformare a convingerilor politice românești. Niciodată violența cinică, corupțiunea electorală, ingerințele lipsite de sfială nu au serbat orgii mai nerușinate ca în lunile Aprilie și Maiu din anul acela.

La Mărgineni (jud. Făgăraș) cinci români fură uciși, alți vre-o 20 răniți, în alte ținuturi alți morți și răniți.

Astăzi, e drept, aceste sacrificii ne par banale și aproape ridicole. Dar morții de atunci au avut cel puțin mângâierea și onoarea de a muri pentru neamul lor, pentru idealul lor, până când miile, zecile de mii de morți de azi închid ochii cu teribila remușcare în suflet de a muri pentru a închea cu sângele lor zidurile temniței în care au trăit. O, dacă atunci, acum cinci ani, am fi știut cât de puțin

va prețui viața alegătorilor pe cari îi chemam la urnă; i-am fi chemat poate la alt sacrificiu mai util, sau cel puțin mai glorios decât cel de azi....

În viața popoarelor, ca și în a indivizilor, economia excesivă e un principiu strămt care se răzbuună tot asupra celui zgârcit. Nu se poate dobândă fără plasament, rod fără sămânță, succes fără sacrificiu.

Noi *nu* am sacrificat. În zilele de 1 — 10 Iunie 1910 o mare majoritate guvernamentală a eșit biruitoare diu alegeri, pe când partidul național românesc se întorcea cumplit decimat. Din 15 locuri cucerite la 1906, păstraram abea cinci. Slovaci și sârbii pierdură aproape toate locurile.

Rezultatul fu că din 413 deputați aleși în Ungaria (fără Croația) cinci erau români, trei slovaci, doisprezece sași (guvernamentali). Restul de 393 reprezenta numai poporul unguresc. Sau în cifre: un deputat ungar reprezintă cam 26.000 suflete de unguri, până când, la români 700.000 de suflete aveau câte un singur reprezentant parlamentar. Sunt cifre cari ilustrează cu putere sintetică toată situația de iobăgie politică a poporului nostru din Ardeal.

De aceea bine a făcut contele Tisza că a renunțat la comedia noilor alegeri—numiri de deputați

Parlamentarismul unguresc, alegerile ungurești au fost totdeauna o minciună, pe care o zeflemiseau ungurii înșiși. Azi ele ar fi o parodie caraghioasă și lipsită de bun gust. Și pe urmă, acum, grija de a mai împuțina numărul valahilor e dată în sarcina rușilor; jandarmii pot să răsuflă.

Încă un an deci „mandatele“ adică decretetele de numire ale deputaților unguri vor mai fi valabile.

Timpe de ajuns ca să se hotărască soarta poporului nostru de peste munți.

Pe urmă, după expirarea termenului, acordat de contele Tisza, la viitoarele alegeri, *noi* vom alege în Ardealul liber....

SE FACE ZIUĂ!

Răsare marea sărbătoare
 Lucind pe brațele de fier,
 Mântuitor de-acum la soare
 Va bate ceasul până 'n cer!...
 Pe culmi măreață și senină
 Se 'nalță flamura speranții...
 Aprinsă-i zarea de lumină;
 — Coboară munții dorobanții!...

V'aducem ramuri verzi în cântul
 Prevestitor de zile mari,
 Le-om arunca pe vânt și vântul
 Pe codrii voștrii de stejari...
 Spre codrii voștrii înstrăinași
 Sburăm cântând cu vestea bună...
 Cântași români!... De-acum Carpații
 S'au spulberat ca de furtună...
 Veniți... cu toți să fim o pară,
 Un trăsnet mândrul nostru Crai.
 Rodească 'n soarele de vară
 Mărețul vis al lui Mihai!...
 Uniți de-acum și'ntoldeauna
 Pe plaiurile noastre sfinte,
 Sub steag Români!... Cu toții una.
 Și-apoi cu Dumnezeu 'nainte!...

Desface-ți steaguri roșii
 Să fulgere pe vânt,
 Să poată și strămoșii
 Să doarmă în mormânt.
 Noi vom purta cununa
 Eroilor cu drag,
 De-acum cu toții una!
 Sau vom muri sub steag!...

Zaharia Bârsan.

GLASUL MORȚILOR

În Brădeni, o comună ca toate comunele, așezată la poalele munților, era o mișcare neobișnuită în acea Duminică de primăvară. Oamenii eșind din biserică, se strângeau în cete, se opriau la fiecare pas și se întrebau, unii mai domol, alții mai cu neastâmpăr, ce-i cu „scrisoarea aia“.

„Scrisoarea aia“ sosise cu o zi înainte dela administrația județului și prin ea se cerea ca „în termen de 8 zile să se îndepărteze din localul primăriei tabloul, jignitor pentru caracterul național al statului, din fața ușii, iar despre executarea acestei porunci să se dea imediat raport“. Așa, cel puțin, le explicase notarul scrisoarea.

Mai turburat era primarul comunei, care aștepta să iasă din biserică părintele, pentru a se înțelege cu el. Când apoi, după o jumătate de oră, părintele intră cu primarul în casa primăriei, aproape întreg satul se luă pe urmele lor. Cei mai mulți trebuiră să rămâie în curte. Ceice putură să intre și ei în casă, îl văzură pe primar și pe părinte în fundul odăii, înaintea unei icoane îngălbenite de vremuri, plină de praf, acoperită numai pe jumătate cu sticlă. De mult, de ani nenumărați atârna această icoană la locul ei, nebăgată în seamă de nimeni,—până cu vre-o două săptămâni înainte, când venise un domn dela „comitat“ să facă nu știu ce inspecție.

Anevoie de tot, părintele putu să descifreze iscălitura de sub tablou: „*Intrarea lui Mihaiu Viteazul în Alba Iulia*“. Făcu din cap: „Ia, o icoană veche“. Sătenii făcură și ei din cap,—și cele opt zile trecură fără ca tabloul să se fi îndepărtat. Și după alte opt zile nimeni din Brădeni nu se mai gândia la „scrisoarea aia“.

Se gândia, însă, administrația. La vre-o trei săptămâni veni din nou domnul dela „comitat“ și rămase surprins văzând că tabloul este încă tot la locul său. Plecă cu amenințarea, că dacă în 8 zile nu va fi îndepărtat, are să-l îndepărteze el cu forța.

Brădenii erau niște oameni așezați, cari trăiau, cu trudă multă, pe urma muncii lor de câmp. Departe de

oraș, cu drumuri proaste, ei arareori umblau la oraș și orașenii arareori veniau la ei. Doar părintele de mai umbla de două-trei ori pe an pe la „Vlădicie“ și învățătorul de se mai ducea să vadă „ce e nou în lume“. Gazete nu veniau în comună. Numai la parohie se trimetea foaia bisericească a Vlădiciei, pe care însă nici părintele n'o prea citia. Școala era și ea cam slăbuță. Învățătorul trebuia să-și vadă și el de gospodărie ca să poată trăi. De unde putea dară să știe Brădenii ce însemnătate are tabloul și de ce jignește „caracterul național al statului?“.

După plecarea domnului de la „comitat“, părintele și învățătorul avură o zi grea. Eșia unul și intrau doi ca să întrebe ce-i cu intrarea lui Mihaiu Viteazul în Alba Iulia. Și părintele și învățătorul au povestit cel puțin de zece ori, cât puteau ei mai amănunțit, cum înainte cu vre-o trei sute de ani Domnul Țării românești venise cu oaste mare de-a cucerit Ardealul și l-a alipit țării sale, adunând toți Românii sub stăpânirea sa; cum a intrat acest mare Voevod în Alba Iulia și cum au venit Ungurii dela Cluj și din toate părțile să i se închine lui...

Brădenii toată vremea îndelungată de când atârna icoana în perete, odată măcar nu căutaseră să vadă ce-i icoana aceea, iar acum mergeau deodată câte cinci-zece inși, să-l șteargă de praf și să-l admire.

Notarul și primarul, slujbași ai „statului“, ar fi voit ei bucuroși să îndepărteze tabloul, dar Brădenii se împotriveau. „Ce are *ăla* să se amestece în trebile noastre? Nu lăsăm dreptul nostru deodată cu capul“.

De unde Brădenii neam de neamul lor nu purtaseră grija lui Mihaiu Viteazul, despre care nici nu știu măcar că a trăit cândva, acum vorbeau numai de vremurile acele frumoase de-acuma's trei sute de ani, când pe cetatea *Bălgradului*—cum îi zic la Alba Iulia—fălfăia steagul românesc. Și tabloul rămase pe locul lui.

Când, după vre-o două săptămâni, veni din nou „ăla“ dela „comitat“ însoțit de 5 jandărmi, găsi întreg satul în picioare, adunat în fața primăriei: femei, bătrâni, copii. „Oaspeții“ fură primiți cu strigăte și protestări. „Dați-ne

pace, nu ne luați ce-i al nostru!“ „Trăiască Mihaiu Viteazul!“—„Nu vă atingeți de el, că-i prăpăd!“

Văzând turburarea aceasta mare, domnul dela „comitat“ plecă, ca a doua zi să se înapoieze cu 12 jandarmi. Orice rezistență ar fi fost urmată de vărsare de sânge. Brădenii trebuiră să sufere ca tabloul să fie „confiscat“ și dus la „comitat“, dimpreună cu trei Brădeni dintre cei ce protestaseră mai cu multă stăruință.

Mulți ani ar mai fi putut să atârne tabloul în peretele din fața ușii fără ca, poate, unuia măcar dintre Brădeni să-i fi trăsnet prin minte să vadă ce se ascunde în dosul frânturii aceleia de sticlă. Ani mulți și lungi poate numai părintele și învățătorul știau de Mihaiu Viteazul și de faptele lui. Azi, însă, întreg satul se gândește numai la vremurile acele când *toți* Românii erau supuși aceluiaș Domn român.... Și în serile senine când oamenii se adună pe pod ca să stea de vorbă, ei privesc spre munții îndepărtați, de unde așteaptă să vie un al doilea Mihaiu Viteazul.

Și ochii se aprind și pumnii se încleştează. Dinspre munți par'că se aude glasul morților pe cari *alții* nu i-au lăsat să doarmă.

Ion Iosif Schiopul.

PROPAGANDA CRIMINALĂ

De când a izbucnit războiul european, groaznica lene putredă care stăpâna intelectualitatea politicianismului românesc pare că a dispărut pe vecie. Nu poți face un pas, fără să nu întâlnești pe cel mai de compătimit sinecurist care te exasperază cu principiile lui politice; nu poți deschide cea mai prăpădită foac de partid, fără să nu dai de părerile girantului responsabil în chestiunea Dardanelor, ori de programul, imposibil de modificat, fără pedeapsa providenței, al întregirii ținuturilor românești. Și *toți* nu apără decât „principii“ pe care le-au moștenit odată cu sufletul și care au fost profesate cel puțin cu câte-va veacuri înainte de Traian. Teribilă schimbare. Aproape să nu-ți mai cunoști compatrioții.

Tipografiile lucrează zi și noapte, ca niște arsenale care fabrică proiectile de idei pentru a distruge părerile dezastroase ale adversarilor. Cerneala curge în valuri pe nevinovatul alb al hârtiei și rândurile, ca niște brazde semănate, răsar, în milenare împerecheri, gata să dea rodul lor minților însetate după adevăr.

Din lumea aceasta a orașelor care stăteau ca niște citadele străine în mijlocul lumi românești pornește de astă dată revărsarea de principii „mântuitoare“ peste sate.

Și lucru ciudat, se întâmplă ca broșuri „scrise numai pe baza documentelor istorice“, să fie tipărite în sute de mii de exemplare de către anumiți milionari străini și trimise gratis în cele mai întunecate sate. Nu e, desigur, decât o întâmplare dacă și cel ce scrie, ca și cel ce plătește au aceleași „principii“. Nu mai vorbim de minunea că și cei mai nenorociți milogi intelectuali asurzesc lumea tot cu „principii“ și inundă satele cu tot soiul de publicații.

Dar această hărmălaie, care vine după o răsturnare a sacilor cu grăunțe străine, n'ar merita nici-o atenție. Demult se joacă orașele cu cele mai teribile noțiuni—grație educației pe care le-au făcut-o politicianii—cum se joacă jonglerii circurilor cu cuțite sau cu arme. Totul e măreț și iarăș totul e trivial în acest mediu de pervertire a oricărui simț de realitate.

Ceia ce constituie însă o crimă împotriva întregului popor e transportarea acestor jonglerii de principii la sate. Broșuri și tot felul de publicații mai mult sau mai puțin „pentru popor“ sunt răspândite în satele românești, atât în Ardeal, cât și aici în țară.

Unele spun că nu trebuie să mergem cu Rușii, altele să mergem cu Ungurii; unele că „Nemții, sunt cei mai tari, sădind neîncredere în soldatul român, altele spun că „Nemții, cei mai tari soldați din lume“ ne așteaptă în Ardeal.

Extraordinar e faptul că această propagandă la sate nu e împiedicată de loc de către autorități. Acolo unde nu există o prevertire a noțiunilor, unde e cinste sufletească, unde se crede în cuvântul scris, e o crimă să se facă o astfel de propagandă desfrânată. Afară numai dacă cei de sus sunt convinși că nu vom avea absolut altă atitudine

decât aceia pe care o doresc zeloșii propagandiști, căci altmintrelea, vom avea și la sate acelaș haos ca și la orașe, unde oamenii politici denunță străinilor tot ce se petrece în țară, servindu-și fiecare grupul de puteri pentru care are simpatie.

Poporul știe să-și facă datoria. La 1913 cei mai uimiți au fost chiar conducătorii lui, care nu-l credeau capabil de atâta elan. Să-l lase dar fără „propagandă“.

D. N. Ciotori.

O ISTORIE A ROMÂNILOR DIN TRANSILVANIA

Istorie Românilor din Ardeal și Ungaria, dela mișcarea lui Horia până astăzi. Cu o prefață despre epoca mai veche. — Lecții ținute la Universitatea din București de N. Iorga. București, 1915 291 pag. Prețul 3.75 lei.

Intr'una din lecțiile d-sale despre istoria Ardealului (la 29 Noembrie 1913) d. Iorga spunea relativ la metoda d-sale în predarea istoriei, următoarele: „Nu stă nici în natura acestui curs, nici în felul meu obișnuit, de a înfățișa lucrurile, de a povesti. Tendința mea este de a explica lucrurile. De aceea din nenorocire, într'o societate care este deprinsă să fie servită cu asemenea povești, scrierile mele nu întâlnesc simpatie. Imi pare rău, dar nu pot face altfel. Și dacă, totuș, fapte se întâlnesc în scrierile mele, sunt adesea nu în calitatea de fapte, ci în calitate de documente caracteristice, ca să documenteze o afirmațiune“.

Lămuriri asupra acestei concepții istorice a d-lui Iorga, vom înțelege de ce cetitorii cărților d-sale se împart fatalmente, în două categorii: în aceia, foarte puțini, cari cunosc istoria și cari îl cetesc pe d. Iorga mai mult pentru ca să înțeleagă cauzele, efectele și valoarea faptelor istorice, și în aceia, foarte mulți, relativ, cari s'apucă să cetească, dar nu izbutesc, din cauza că nu cunosc lucrurile pe cari d. Iorga le explică numai, și le judecă. Acesta e cazul și cu cartea din chestiune. Cine nu cunoaște istoria Transilvaniei va ceti cu oarecare greutate cartea d-lui Iorga și poate că nu se va

alege cu atâta, cât ar putea câștiga din cetirea unei istorii „pragmatice“ de aceeași extensiune. Dar pentru cine cunoaște istoria, cartea d-lui Iorga e o lectură pasionantă și nespus de folositoare, tocmai prin faptul că d-sa introduce în fapte viață, idei, critică și o serie întreagă de ipoteze cu totul nouă.

D. Iorga e cel dintâi, dela Papiu-Ilarian încoace (1852), care a încercat să ne dea întreaga istorie a Românilor din Transilvania¹⁾, dar câtă deosebire între concepția unuia și între a celuilalt! Papiu-Ilarianu, un tânăr entusiast, de 24 ani, a doua zi după marile evenimente dela 1848, avea—cum nici nu se putea altfel—concepția istorică a timpului său și am putea zice și a vârstei sale. El înțelegea sub istorie, istoria luptelor politice și naționale. D. Iorga înțelege sub istorie, dezvoltarea întregii vieți naționale, atât sub raport politic, cât și cultural, literar, bisericesc, școlar și economic. Toate acestea sunt numai fețe ale uneia și aceleași vieți.

Pe lângă o concepție istorică ca aceasta e firesc ca unele explicări date de d. Iorga să fie cu totul subiective, trebuie să recunoaștem însă că aproape toate caracterizările de fapte și de oameni nu sunt numai scânteietoare, nouă și interesante, ci și nimerite. Vom spicui din acestea câteva, cari vor fi de ajuns pentru a arăta valoarea cărții d-lui Iorga.

Despre Unirea cu Roma d. Iorga zice că ea: „n'a fost un act de convingere religioasă, căci asemenea acte vin totdeauna dintr'o îndelungată propagandă“. El a fost „un act scris de alianță, nu de contopire, cu altă lege“ (p. 3). Despre urmașii episcopului Inochentie Klein zice că „s'au ocupat cu clădiri de școli, foarte folositoare, fără îndoială, în care nu trăia însă decât spiritul seminarilor și colegiilor iezuite din veaculul al XVIII-lea. Trebuiau școli, dar școala nu folosește prin clasele ei, nici prin mijloacele bănești care stau la îndemână, nici prin programe, *nici chiar prin valoarea științifică a profesorilor*. Din punctul de vedere al unei națiuni școala folosește cât spiritul care se desface,

1) În anul universitar curent d-l Iorga face istoria Ardealului dela început până la revoluția lui Horia.

cât sufletul care emană din ea“ (p. 7). Vorbind de tendințele germanizatoare ale Impăratului Iosif al II-lea d. Iorga zice: „Nu răspândind limba unui popor face cineva cultură, ci ajutând spiritul care se desface din acea limbă“, pentru ca să încheie astfel: „O limbă nu poate trăi cu adevărat în afară de naționalitatea din care derivă“ (p. 24). Despre monarhia austro-ungară: „Dacă a existat țară în care totul e pentru dinastie, apoi de sigur e monarhia austro-ungară“ (p. 24). Despre Sași: „Sasul este bun administrator în marginile orașului lui, dar capacități politice superioare săsești, în stare să administreze o țară, până acuma n'au răsărit. Viața lor locală, i-a făcut oameni cu vedere scurtă“ (p. 27). Despre revoluția lui Horia: „mișcările acestea au toate un caracter puțin cam confus în ceea ce privește ideea; este un vuet, nu este un glas“ (p. 40). În legătură cu literatura ardeleană din socolul al XVIII, pe care estești de azi ar găsi-o puțin frumoasă: „Este mult mai bine să *trăești* în haine zdrențuite, decât să *mori* în cel mai frumos complect, pe care ți-l taiе croitorul dela Londra cu foarfecile lui cele mai meștere“ (p. 59). Frunțașilor români din Ardeal emigrați în România, în cursul esccolului al XIX-lea d. Iorga le atribue meritul de a fi contribuit, cât îi privește pe Românii de aici „la căpătarea unui sentiment superior de seriozitate, de demnitate omenească, de scop înalt al activității“ (p. 97). În George Lazăr vede „un om care vorbește despre lucruri din lumea aceasta, pe când ceilalți vorbiau mai mult despre cele de pe lumea cealaltă. Prin puținul ce a scris el n'a putut să transforme întreaga societate. Dar sămânța fusese aruncată. Se cerea deci neapărat să fie dascăli din Ardeal, să mai vie oameni și suflete în societatea aceasta, care avea așa multă nevoie de oameni și de suflete“ (p. 105). Despre ardelenii crescuți în școli germane zice: „oameni crescuți în școala germană, cărora li se ia puțin din spontanietate prin această educațiune“ (p. 117).

Despre George Bariț: „un țăran cuminte, păstrând toată cumpăna sufletului țărănesc, capabil de toată chibzuiala înțeleaptă a omului pornit dela sat“ (p. 117). Despre Șaguna: „A fost un admirabil om practic. Răul când

l-a văzut nici n'a avut vreme să zică nu, ci fapta lui a trecut deodată la *da*" (134). Despre epigonii lui Șaguna: „Nu este om care să se fi cutremurat înainte de a călca pragul Reședinței din Sibiu. Nu este unul care să fi văzut pe Șaguna însuș stând în prag și cerându-i socoteală de ce este și de ce poate. Nimeni n'a văzut ființa lui Șaguna în locurile pe cari le întemeiase și le umpluse de viață, ci a văzut cancelaria lui Șaguna, care se poate continua lesne dela cel din urmă număr de ordine" (135). „Succesorii lui Șaguna cari au făcut politica Pestei, revendică pentru Șaguna originalitatea detestabilei lor politice" (136). Despre intelectualii români dela 1848: „Intelectualii români dela 1848 au fost văzuți în toate intrunirile administrative, dar acolo unde se frământau într'o luptă de moarte ai lor, acolo n'au fost văzuți. Aceasta însă dădea cetelor lui Iancu o altă înfățișare decât a unei oștiri naționale conștiente, sub conducătorii ei firești. Lucru ce nu se poate uita de istoria imparțială". Pentru caracterizarea mitropolitului Alexandru Suluțiu dela Blaj citează, la p. 234, cuvintele rostite de acesta în conferința națională dela 1861: „dacă soarta sau inamicii—că Dumnezeu cu bună seamă nu au vrut ca Românii să fie tăiați în două confesiuni, ei totuș sunt o carne, sunt un trup, un sânge, o națiune română".

Despre raporturile dintre Românii din Regat și cei din Transilvania: „Nu învățăm aceeași școală, nu cetim decât în parte aceleași cărți și mai ales nu cetim decât în foarte mică parte aceleași ziare. Ei ar ceti bucuros pe ale noastre, dar sunt oprite, noi nu putem ceti pe ale lor, fiindcă ne trebuie cu totul altă materie decât aceea de suferințe care ne vine de dincolo. Informația noastră ei o cetesc, nu pentru informație, ci pentru elementul de mândrie care poate să iasă din informația ziarelor noastre, noi însă nu cetim pe a lor, fiindcă e prea serioasă, prea sinceră" (237). Vorbind de mișcările naționale: „cecece hotărăște nu este rezultatul pe care o mișcare îl poate avea într'o anume fază a ei, ci capitalul moral pe care națiunea l-a adus în cutare act esențial al vieții sale. Acest capital moral nu se pierde; este o bogăție veșnică" (239). Despre Români și Unguri:

„Țintele noastre și țintele lor se exclud. Ei sunt datori față de dânșii să fie cum sunt; noi suntem datori față de noi să fim cum suntem. Natural constatăm toate călcările de drept; este datoria noastră și ne servește enorm. Pentru dânșii este o nenorocire că nu-și pot servi interesele naționale decât prin călcări de lege. E o scădere a lor, pe care dacă o înțelegem, n'o putem ierta, și suntem datori să n'o iertăm, suntem datori s'o semnalăm, cum suntem datori să luptăm împotriva ei. Dar să-și închipuie cineva că dela o bucată de vreme o să se poată crea Unguri mai „cuminiți“ decât acum, este o greșală“ (279).

Despre dușmănia fățișă și lovitura necruțătoare: „Un popor să nu se roage lui Dumnezeu să capete amabilități din partea adversarului sau concesiuni ipocrite, fiindcă atunci el va merge către o demoralizare completă. Ci *atac*ul să-l ceară din toate puterile rugăciunii“ (263).

Constatarea cu care d. Iorga își încheie istoria e, că: „opera de educație a forțelor naționale ale poporului român se găsește încă la începuturile sale și-n afară de neașteptate și providențiale schimbări—nu ne putem aștepta la nimic bun și solid, permițând o repede dezvoltare normală, decât după ce această educație a forțelor naționale va fi un fapt“ (202).

Cartea însăși e dedicată: „Memoriei sfinte a tinerilor români cari au căzut sub steagul Ungariei în războiul european în speranța răscumpărării națiunii lor“.

Cum Ardealul, cu toate problemele lui actuale și cu tot trecutul lui din care ele își vorăsc, n'a fost niciodată de o așa mare actualitate pentru întreg neamul românesc, ca în zilele de acum, suntem convinși că d. Iorga a făcut un bun serviciu nu numai istoriei, ci și cauzei naționale prin lecțiile ținute la Universitate asupra Românilor din Ardeal și prin publicarea acestor lecții în volum.

Dr. O. Ghibu.

DOUA CĂRȚI DESPRE BUCOVINA

După cartea d-lui I. Nistor despre „Românii și Rutenii din Bucovina“ și după numărul *Flacării*, închinat, de scriitorii săi, Bucovinei, după poeziile lui *Rotică* și *Huțan* și articolele de polemică, publicate de diferiți scriitori bucovineni în mai multe reviste și ziare, literatura despre Bucovina se înavușește cu două cărți nouă.

Cea dintâi e a d-lui Aurel Morariu: „*Bucovina, 1774—1914*“, cu *istoricul anexării, populația, etc.—din timpul anexării, sistemele și rezultatele obținute de stăpânirea austriacă, etc. Participarea Bucovinei la războiul de față*. A doua e: *Bucovina în zilele Rușilor*, de Emilian Slușanschi.

După istoricul anexării, d. Morariu ne dă,—după cum vedem din titlu,—un tablou despre starea etnică, socială, culturală și economică din timpul anexării. Bazat pe date și documente, dânsul ne arată toate sistemele de corupțiune ale administrației austriace și lipsa de scrupul în exterminarea elementului românesc pe ori și ce teren al vicții. La sfârșit, d-sa expune cazuri în cari samavolnicia organelor administrative și ale jandarmeriei austriace a devenit direct o bătae de joc față de orice răspundere juridică și morală.

Deși nu aduce ceva nou—nici ca sistem de expunere,—*Bucovina* d-lui Morariu e o concentrare a tuturor datelor și lucrărilor apărute până acuma asupra acestei țări și, ca atare, înlesnește mult cunoașterea istorică a celei mai frumoase și aproape înstrăinate bucăți de pământ românesc. O recomandăm oricui se interesează de mărirea datoriei și a pretențiunilor noastre asupra țării lui Ștefan cel Mare.

Bucovina d-lui Slușanschi e *Bucovina din zilele Rușilor*. Evenimentele, mai mult impresii personale, după venirea Rușilor în Bucovina, sunt rediate în forma unui jurnal de zi. Cu toată bunăvoința față de Ruși, cari nu vor fi nici ei sfinți, oricât de brutali au fost și sunt austriacii—din rândurile acestei cărți, ca și a aceleia a d-lui Morariu, se desprinde revolta sufletească în fața suferințelor unui neam cu nimic vinovat și credința, că sub albastrul înlăcrămat al ceriului, trebuie să resară, va trebui să resară un nou soare, care să puie capăt întunericului, jalei și pustiului de azi. Dacă această carte poate servi ca un document mai mult pentru tot ce-i frământă și ce îndură Românii Bucovinei, o anunțăm cu atât mai mult tuturor acelora cari au făcut și mai vor să facă vr'o „anchetă“ în Bucovina.

Privind ținta pentru care au fost scrise aceste două cărți, nu le putem refuza acel sentiment de simpatie și interes călduros pe care-l merită și le recomandăm tuturor celor cari vor să cunoască cea mai năpăstuită provincie românească.

DIN VIAȚA ARDEALULUI

Sinoadele eparhiale.—In diecezele ortodoxe din Transilvania se țin, în fiecare an la Dumineca Tomei și în zilele consecutive, sinoade eparhiale. In aceste sinoade, cari sunt niște mici parlamente ale vieții românești de dincolo, se fac/dări de seamă asupra tuturor chestiunilor bisericești, școlare și financiare ale eparhiilor și se aduc diferite hotărâri cari ținesc la progresul bisericesc și cultural al neamului.

In anul acesta s'au ținut sinoade numai la Sibiu și la Arad. *

In dieceza Caransebeșului, atinsă de ravagiile războiului, neputându-se face alegeri nouă de deputați, de astă dată sinodul nu s'a putut întruni.

Cum se și prevedea, sinoadele din acest an n'au prezentat vr'un interes deosebit. In atmosfera care domnește acum dincolo, lucruri mai importante nu s'au prezentat. Totul a fost de astă dată mai mult șablon. La Sibiu s'a votat doar un regulament pentru redactarea cinstită a „*Telegrafului român*“, care de ani de zile urma o conduită politică detestabilă. Incolo, s'a dat o luptă înțepită în jurul unei alegeri de asesor consistorial în senatul bisericesc. Au fost doi candidați, cari reprezentau două lumi morale deosebite: d. dr. G. Proca, secretar consistorial, om despre care, neputând spune nici o vorbă bună, preferăm să nu vorbim, și d. dr. Ioan Lupaș, potropop la Săliște, membru corespondent al Academiei române și unul din cei mai distinși bărbați ai neamului nostru. Rezultatul nu-l știm, dar sperăm că el nu va fi de natură de a face de rușine biserica și neamul românesc din Transilvania.

La Arad, sinodul pare a se fi ocupat mai mult de iregularitățile din dieceza Orăzii Mari, condusă de vicarul V. Mangra, care-și face o plăcere din a se îngădi cu oameni compromiși și din a prezinta lucrurile totdeauna așa ca să scoată lumea din sărite. Sinodul și-a făcut datoria, înfierând pornirile acestea detestabile.

Confiscarea averilor în Ungaria.—Guvernul ungar a pregătit, de curând, un proiect de lege, prin care *se proclamă dreptul statului de a-și însuși, prin confiscare, toate averile trădătorilor de patrie.* Cine sunt trădători de patrie în aceste vremuri, se știe: toți cetățenii ungari, cari, iubindu-și neamul, nu vor să-și verse sângele lor curat pentru izbânda unui ideal unguresc. Cu alte cuvinte, aproape jumătate din locuitorii fericitei Ungarii: Românii, Sârbii, Slovaci și Rutenii....

Statul ungar a găsit, în sfârșit, mijlocul de a-și plăti toate datoriile.

Copiii și bătrânii subt arme.—Pentru Austro-Ungaria s'a mai găsit un mijloc de scăpare: s'a prelungit durata serviciului în miliție. După noua dispozițiune se vor chema subt drapel toți bărbații (?) valizi dela 18 până la 50 de ani. La o moarte sigură, cu toții.

Dacă merge tot așa, mâine-poimâne trebuie să-i vie rândul și M. Sale Impăratului Frantz Iosef.

CRONICI

Șezătorile Cercului „Tribuna“. — *În scopul de a contribui la răspândirea cunoștințelor cât mai exacte asupra Ardealului, cercul revistei noastre s'a gândit să organizeze o serie de conferințe în cari să trateze diferite probleme de actualitate în legătură cu Ardealul. Prima șezătoare se va ține Vineri în 17 Aprilie, la 9 ore seara în sala „Transilvania“; va vorbi d. N. Iorga, tratând despre „Importanța Ardealului pentru neamul românesc“.*

Comitetul „Tribunei“.

Politică.

Declarația d-lui Maniu cenzurată.—Ar fi o banalitate ca să mai spunem că cenzura și inteligența sunt două lucruri ce se exclud. O nouă dovadă e faptul că declarațiunea politică a d-lui Maniu, reprodusă în întregime în numărul nostru trecut, a fost schingiuită de cenzura din Brașov. *Unirea* din Blaj a putut să o reproducă întreagă, dar în *Gazeta* din Brașov deșteptul cenzor a suprimat, după cuvintele „sistemul actual de guvernare“, propoziția secundară: „câre pen-

tru el (poporul românesc) înseamnă robie sufletească și politică“. De-ascemenea s'a suprimat afirmația primejdioasă siguranței statului ungar, că „Azi, mai mult ca oricând, (poporul românesc) ține la schimbarea stărilor nesuferite de azi, pretinde înfăptuirea drepturilor sale“ etc.

Nu mai puțin primejdioasă s'a părut cenzorilor fraza din urmă, suprimată întregă, în care d. Maniu cere „ca din prefacerea zilelor de azi să izvorească și mărirea neamului românesc din Transilvania și Ungaria“, „cecece numai prin înfăptuirea libertății noastre naționale se poate ajunge“.

„Infăptuirea drepturilor, libertatea națională, mărirea neamului românesc“, iată tot atâtea lucruri extrem de periculoase cenzorilor și stăpânilor lor. Ele sunt în pregătire, vor veni de fapt, ca o realitate ce se apropie cu pași de fier, neîndurată. Până atunci însă, de ce nu și-ar descărca cenzorii furia împotriva ei, măcar pe hârtie?...

D. N. Iorga despre politica românească.—In „Neamul românesc“ din urmă, vorbind de păcatele mărunte ale politicii de București“ d. Iorga fixează astfel rostul celeilalte, a „politicii românești“: „Cum Scriptura înfățișează sufletele ce vor trebui să stea cândva înaintea județului care nu vorbește de două ori, așa sunt astăzi sufletele noastre înaintea hotărârii. Toată bărbăția și toată chibzuiala, toată prudența și toată cutezanța, toată experiența și toată libertatea fie și față de experiența întregă, optimismul cel mai avântat și pesimismul cel mai harnic în a repara, tot ce ne lipsește încă și a pregăti un nou punct de sprijin pentru cea mai tristă înfrângere chiar, toate acestea la un loc, cu ce poate aduce fiecare din cât i-a lăsat soarta, fac politica românească“.

„Imperialismul culturii germane“ e titlul duror articole publicate de d. Const. Antoniaide în „*Noua Revistă Română*“ a d-lui profesor Rădulescu-Motru. D-l Antoniaide al cărui Carlyle a fost mult gustat și în Ardeal, face o analiză luminoasă și elegantă: 1. a doctrinei germanismului, 2. a spiritului german și a 3-a a culturii germane. Fără a face paradă de erudițiune, d. Antoniaide e un adânc și crudit cunoscător al spiritului și culturii germane. Pe cât de dreaptă ne pare analiza doctrinei și mai ales a spiritului german, nu putem însă tăgădui, ca d. Antoniaide, orice contribuție a germanismului la cultura universală. Nu se poate trece peste Reforma lui Luther și peste Kant, așa cum o face d-sa. Interesele și simpatiile sau antipatiile politice nu trebuie să ne facă orbi pentru partea de contribuție a germanismului la cultura universală, fără a o așeza, firește, asupra contribuțiilor spiritului francez. Chiar cu partea lui de nedreptate, articolul d-lui Antoniaide trebuie citit de toți, ca una din cele mai prețioase și mai adânci contribuții la discuțiile politico-culturale ale războiului la noi.

Zvonuri de pace în Ungaria. — De-o vreme încoace zvonurile de pace iau dimensiuni tot mai mari. Presa ungurească în zadar încearcă să le desmintă, ele se mențin și devin tot mai stăruitoare.

Și ziarele ungurești trebuie să le înregistreze și să se resemneze la rolul ingrât de-a le da o interpretare cât mai puțin demoralizătoare.

Iată cum înregistrează „*Budapești Hirlap*“ (dela 3/16 Aprilie) aceste zvonuri:

„In sânul marelui public, putem chiar zice că în sânul tuturor popoarelor din țară s'au pornit zvonuri misterioase cari aleargă, razna, peste văi și câmpii, dealuri și munți, pretutindeni unde numai se găsește o mamă care plânge după fiul ei. De unde au pornit aceste zvonuri, unde s'au născut, cine a stat la leagănul lor, cine a fost moașa care le-a ajutat să vadă lumina zilei, n'o știe nimeni. Dar ele aleargă înainte, pe cai înspumați, și toată lumea așteaptă cu dor pe călăreții misterioși și toată lumea le face, fericită, drum. Zvonurile aceste sunt: *zvonul păcii* Mama lui nu e cunoscută și necunoscut e și tatăl lui, *dar copilul trăiește, crește și-și cere drepturile*“.

Cam la fel scriu și celelalte ziare ungurești. Nici unul dintre aceste ziare nu a reușit însă să dea acestor zvonuri o explicare atât de ingenioasă ca „*Bud. Hirlap*“, care spune că aceste zvonuri se explică prin... *succesele armatelor austro-ungare în campania de primăvară*.

Când armatele austro-ungare vor mai avea succese tot atât de strălucite și în apărarea... Budapestei, zvonurile de pace vor fi și mai explicabile.

Pentru Moldova. — Ziarul *Moldova* citează din *Tribuna* faptul dispariției atâtor ziare și reviste ardelenesti în timpul războiului ca o dovadă, că elementul românesc o duce mai rău în Basarabia, unde asemenea publicații nici n'au putut măcar să apară.

Lucrul e drept. Dar noi am afirmat altceva decât asta. Am spus că în Basarabia persecuția elementului românesc a fost urmarea firească a politicii externe anti-rusești a României. Rușii ne-au persecutat ca dușmani, și nu era altceva de așteptat, dar austriacii și ungurii ne-au asuprit ca „prieteni“ ai României, prieteni falși și ipocriți cari pândeau momentul ca să lovească și Regatul, ceea ce au și făcut în 1913.

Deaceea persecuțiile din Ardeal și Bucovina erau o jignire, o bruscare și umilire a României. Acest sentiment de dușmănie ascunsă *Moldova* cere să-l răsplătim acum cu dragoste efuzivă și cu sângele celor 700.000 de soldați ai României, vărsat pentru salvarea Austriei muribunde în luptă contra Rusiei. Absurditatea acestui sacrificiu inutil se numește în limbajul *Moldovei*: politică serioasă și reală.

Mișcarea culturală.

Pentru Ilarie Chendi. — Ni se atrage atenția că un ziar pe care nu-l citim ne-a acuzat că, în primul număr al *Tribunii*, noi nu am amintit numele lui Ilarie Chendi. Omisiunea nu a fost intenționată. Nimeni nu a prețuit mai mult ca noi scrisul lui Chendi și nimeni nu

păstrează amintirii sale un respect mai sincer. În deosebire de publiciştilor şi scriitorilor din Regat cari au cunoscut numai latura de critică literară a activităţii mult regretatului nostru prieten, noi am cunoscut şi gazetăria politică pe care a făcut-o în coloanele *Tribunii* de cele mai multe ori sub modesta haină a anonimatului. Ilarie Chendi a fost unul din cei mai însemnaţi ziarişti politici pe cari i-a avut Ardealul. Scrisul lui a exercitat o adâncă înrăurire asupra vieţii de peste munţi, în literatură, ca şi în politică. Aducem aci omagiul nostru sincer amintirii sale scumpe nouă tuturor. Dacă timpurile ne vor permite, ne vom plăti şi altfel tributul nostru de dragoste pentru unul din cei mai de seamă aderenţi şi colaboratori care a ilustrat cu scrisul său limpede şi elegant, viguros şi scilpitor, coloanele „*Tribunii*” noastre.

Ardelenii la expoziția „Tinerimii Artistice”. — Intre artiştii cari au expus la „Tinerimea artistică” se află anul acesta şi mai mulţi ardeleni. La intrare în expoziție întâlnim trei busturi lucrate de talentatul sculptor ardelean Cornel Medrea. Unul reprezintă pe poetul Coşbuc, altul pe d. Barbu Delavrancea şi al treilea pe d. Victor Eftimiu.

Cel mai răuşit pare bustul d-lui Delavrancea, prins cu multă putere de caracterizare şi cu bună pătrundere a acestui subiect, atât de refractar şi dificil, care trebuie să fie marele nostru scriitor. Senin şi liniştit se ridică capul de bronz al lui Gh. Coşbuc. Figura d-lui Victor Eftimiu se pare mai stilizată şi mai idealizată. Tăria adevărată a d-lui Medrea pare a fi în concepția grupurilor simbolice şi alegorice. Ne amintim de minunata schiță a unui monument pentru Aurel Vlaicu: vulturul voind să lovească furios cu aripelile sale pe omul înaripat care-l sfidează cu noua sa artă a zburatului. În expoziția de acum d. Medrea are un grup, *Potopul*, eşit din aceeaşi putere de concepție care desvăluşte mai mult decât talent: o individualitate. Dintre ceilalți ardeleni e de remarcă: d-şoara Rodica Maniu cu trei pânze din viața țărănească a Ardealului. Un realism sănătos, iubitor şi cald, le caracterizează. Au mai expus d-şoara Elena Popea din Braşov şi un ardelean lipsit de note ardelenesti.

Zece milioane pentru învățământul primar. — D. I. G. Duca, ministrul cultelor şi instrucțiunii, a hotărât clădirea de nouă şcoli primare în comunele rurale în valoare de peste zece milioane de lei. Orice român bun se va bucura de această hotărâre. Ea înseamnă un mare pas înainte.

Din reviste şi ziare

În revista, **Democrația**, (anul III No. 1) se publică un articol, datorit d-lui *Vintilă I. Brătianu*, despre *Dunărea şi România*, în care se arată pe scurt, dar cu toată competența unui adânc cunoscător al lucrurilor, care este însemnătatea politică şi economică a Dunării,

și cari sunt mijloacele pentru dezvoltarea și înflorirea navigațiunii naționale pe acest drum de ape. Insemnând piedicile, cari există în acest moment și cari țin într-o stare de lăncezeală comerțul pe cel mai frumos fluviu din Europa, d. Brătianu ajunge la următoarele constatări foarte interesante de reținut:

„Congresul dela Berlin, atât de vitreg în alte privințe cu noi, dându-ne însă Dobrogea ne-a făcut stăpâni ai gurilor Dunărei. Pentru prima oară a putut România să-și pue astfel în valoare prin propriile ei mijloace bogățiile ei naturale. De atunci gurile Dunărei au un regim adevărat liber; fluviul dela T.-Severin în jos este supus unei libertăți complete a navigațiunii, iar Constanța, prin lucrările ce s'au făcut, a deschis un acces nou la mare. *Pe când însă România dădea astfel după sute de ani Dunărei de jos un regim european, tot acelaș congres* atribuind lucrările Porților de Fer Austro-Ungarei, făcea prin noul regim ce se stabilea în aceea regiune, o piedică și mai puternică decât toate stîncile pe care lucrările tehnice ale Ungurilor căutaseră să le înlăture. Aceste piedici precum și politica strămtă și egoistă pe care Austro-Ungaria a urma'o în această privință dela congresul dela Berlin încoace, a făcut ca navigațiunea în susul Dunărei să lincezească până azi. Și în această direcție mica Românie a dus o politică de stat mai largă ca vecinii ei mai puternici... Dacă imperiul dualist a căutat politicește să pue mâna pe Dunărea de jos, el neavând însă un interes imediat la propășirea gurilor acestui fluviu, a vrut să folosească această arteră mai mult ca o cale de transport interior și a împiedicat astfel cât mai mult traficul internațional.

Războiul general ce se desfășoară va avea însă și în această direcție, prin transformările pe care le va aduce, o înrăurire de care trebuie să ținem seamă. Ori în ce parte ar fi izbânda, el nu poate, să nu producă o viață nouă în toate regiunile direct și indirect influențate de Dunăre. Înrăurirea principală va fi asupra teritoriilor celor două imperii mai puțin consolidate, asupra Austro-Ungariei scaldată în tot lungul ei de Dunăre și asupra Turciei deținătoarea Strămtorilor prin care se scurg apele și comerțul Dunărei spre coastele orientale ale Mediteranei. Precum regimul de până azi în aceste două state a fost piedică pentru un trai normal în basinul de mijloc al Dunărei și în regiunile orientale ale Europei, tot astfel cel de mâine va fi pârghia puternică de propășire a acestor regiuni“.

„Le Temps“ despre o pace separată cu Austria. — Combătând ideia unei păci separate cu Austro-Ungaria, *Le Temps* face următoarele reflexiuni:

„Și, de altfel, e îndoios că aliații ar primi o pace separată cu Austro-Ungaria, pacca care ar comporta în mod necesar menținerea sub sceptrul lui Frantz Iosef a popoarelor cari s'ompletează deja liberarea lor.

„Chiar dacă principiul federativ ar înlocui oprimarea centralizatoare actuală a dublei monarhii, care ar fi sensul acestui război, ale

cărui orori ar trebui să le compenseze libertatea, egalitatea, popoarelor și întregirea naționalităților, — dacă primul gest al aliaților victorioși ar consta în sacrificarea micilor popoare și a realizării secularelor lor aspirațiuni?

„Măreția morală care innobilează această luptă în contra puterilor de stăpânire brutală, cere ca națiunile mutilate să se reconstituie potrivit idealului lor, drepturilor istorice și rasei lor.

„Și fără a-și îndeplini opera, sângeroasă și gigantica luptă care strânge lumea, nu ar fi decât preludiul altor lupte, mai groaznice...”

„Aliații s'au angajat să meargă până la urmă pentru a îndeplini scopul lor.

„Încercând să facă tranșacție cu hotărârea ce au luat-o, ar slăbi în acelaș timp credința în propria lor cauză, și încrederea tuturor popoarelor în viitorul cel mai bun care va fi beneficiul victoriei.

„Rușii continuă înaintarea lor. Nimic nu-i va opri. Destinul Austro-Ungariei, se împlinește“.

Acest mod de a privi lucrurile nu poate decât să facă cinste Franței. El exaltă dragostea și admirația noastră pentru minunata generozitate a mării noastre sore latine.

Ecouri.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dintr'o lungă telegramă publicată de „Pester Lloyd“ (numărul dela 1 Aprilie) despre vitejia soldaților unguri în Bucovina:

„La 24 Martie a fost luat *cu asalt* de către 7 soldați unguri împotriva celor 3 batalioane rusești satul Mahalla, lângă Cernăuți“.

Informația este incompletă. O completăm noi: Dintre cei 7 viteji unguri la doi le lipsea mâna dreaptă și numai trei inși aveau puști (cu cartușe de manevre!), iar ceilalți topoare. Altminteri băteau două regimente rusești...

* * *

Aducem la cunoștința cetitorilor acestei reviste, că merituosa lucrare a d-lor Enescu: „*Ardealul, Bănatul, Crișana și Maramurășul*“ a apărut în a doua ediție, revăzută și complectată cu cele mai noi date statistice.

Credem, că lucrarea d-lor Enescu, prin bogăția ei de date și amănunte, și prin expunerea ei clară și onestă, poate fi de cel mai mare folos pentru publicul doritor de a cunoaște provinciile românești, subjugate încă.

BIBLIOGRAFIE

Victor, <i>Eftimiu</i> , Poveștile focului	Lei 2.—
<i>E. Demolis</i> , In ce stă superioritatea Anglo-Saxonilor	" 2.—
<i>Iul. Giurgea-Bradu</i> , Oameni din Ardeal	" 2.50
<i>M. S. Regina Maria</i> , Visătorul de Vise, fantasié	" 2.—
<i>N. Davidescu</i> , Sfinxul	" 2.—
<i>V. Pop</i> , Cât ești de frumoasă !	" 2.—
„ O. dragoste din ochi	" 2.—
<i>E. Héroveanu</i> , Tratat teoretic și practic de Procedură Civilă vol. I fasc. I	" 3.50
<i>A. de Mausset</i> , Cele două iubite, traducere	" 0.30
<i>N. N. Hârjeu</i> , Sărutarea, poezii	" 2.—
<i>C. Flamarino</i> , Dumnezeu în natură trad. de Mihălcescu	" 2.—
<i>G. T. N-Varone</i> , Existența, munca, plictiseala și minciuna	" 1.—
<i>Constanța Zissu</i> , Aquarelele, poezii	" 1.50
<i>Const. Hălăceanu</i> , Condițiuni pentru prepararea și susține- rea Răsboiului	" 0.75
<i>Ion San-Giorgiu</i> , Don Juan Sentimental poem dram.	" 1.—
<i>Dante</i> , Divina comedie Infernul trad. de N. Gane	" 2.—
<i>N. Radivon</i> , D-nul Tudor dramă istorică	" 2.—
<i>Napoleon I</i> , viața și faptele lui, trad. de L. I. Nădejde	" 3.50
<i>Dr. I. Grămadă</i> , Mihail Eminescu, (contribuțiuni la studiul vieții și operei sale	" 1.25
<i>M. Muscelanu</i> , Scont și politică de scont comparată	" 2.50
<i>I. D. Protopopescu</i> , Germania și Războiul European	" 1.50
<i>Antim, Ivireanu</i> , Predici	" 2.—
<i>G. Olărașu și Const. Răuleț</i> , Chemarea Cinematografului	" 1.—
<i>Locot. Mih. Victor</i> , Norme Călăuză în exercițiile de noapte la unitățile de infanterie	" 2.25
<i>N. Rădulescu-Niger</i> , Pentru Patrie, roman eroic	" 2.25
<i>I. Ursu</i> , Idealul nostru, articole politice și conferințe	" 2.—
<i>Dr. I. N. Angelescu</i> , Cunoașterea și conducerea Pieții Eco- nomice	" 5.—
<i>I. L. Caragiale</i> , Abu-Hasan:	" 2.50
<i>Titu Maiorescu</i> , Critice vol. I și II	" 2.—
<i>M. D. Rădulescu</i> , Eroice poezii	" 2.—
<i>F. A. Kirkpatrick</i> , Bazele studiului copilului	" 3.—
<i>L. Georgescu-Gruian</i> , Metode noi de cultură Dry-Farming, Lister, Riff-Bourdiol	" 2.50
<i>G. T. Ionescu</i> , Jurisprudența Română pe 1914	" 15.—
<i>Victor Eftimiu</i> , Ringala dramă istorică în 5 acte	" 2.—
<i>Zaharia Bârsan</i> , Ca mâini va bate ceasul !	" 2.—
<i>N. Iorga</i> , Desvoltarea ideii unității politice a Românilor	" 1.25
„ Istoria Românilor din Ardeal și Ungaria	" 3.75
„ Ce este un monument istoric	" 25
„ Conspirații și scandaluri bisericesti	" 20
<i>V. P. și N. I.</i> Transilvania, Banatul, Crișana și Maramurașul cu o hartă etnografică	" 5.—
<i>Gâteiu Ștefan</i> , Studiu asupra Băncilor și cooperativelor ro- mânești din Transilvania și Ungaria	" 1.25
<i>I. Enescu</i> , Ardealul, Banatul, Crișana și Maramurașul din punct de vedere Agricol, Cultural și Economic	" 4.—
<i>Dr. I. D. Ghiulamilă</i> , Primele ajutoare de dat răniților pe câmpul de Resbel	" 1.50
Toate aceste cărți și publicațiuni se găsesc de vânzare la Librăria	
A. A. Stănciulescu Bd. Elisabeta No. 5 (Eforie).	

LIBRĂRIA A. A. STĂNCIULESCU

BULEVARDUL ELISABETA No. 5.

Aduce la cunoștința onor. cetitorilor „Tribunei“ că are în depozit: toate scrierile românești din țară și de peste hotare; în special depozitul: Minerva, Flacăra, Neamul Românesc, Academia Română, Casa Școalelor, ed. Vieței Românești, Bibl. pentru toți, Bibl. Cosinzeana, Bibl. Lumina, Bibl. Comisiunii Monumentelor Istorice, Bibl. Agricultorului, etc. Cât și publicațiunile colaboratorilor „Tribunei“. Deasemenea Bibliotecile streine; Bibl. Ollendorf, Moderne Bibliothéque, Bibl. Nelson ed. Franceză și Engleză, Les meilleurs livres, les meilleurs auteurs classiques Tauchnitz edition, Biblioteca „In Extenso“, etc., etc.

Efectuează ori ce comenzi de cărți din ori ce ramură de studiu.

Articole de Papeterie fină: casetărie, obiecte de fantezie, registre de contabilitate, furnituri pentru birouri comerciale și administrative.

— Prețuri convenabile —